

Jedanaesti tečaj trajne edukacije Onkološko-hematološkog društva, Hrvatska udruga medicinskih sestara [Baška, otok Krk, 16.-18. listopada 2014.]; Novosti u liječenju onkološko-hematoloških bolesnika; 11th Educational Course of Oncological and Hematological Society, the Croatian Nurses Association [Baska, Island Krk, October 17th to 19th 2014]; Novels in health care of onkologic-hematologic patients

Marica Miščanćuk

Srednja škola za medicinske sestre Vrapče, 10000 Zagreb, Bolnička 32, Hrvatska
Nursing school Vrapče, 10000 Zagreb, Bolnička 32, Croatia

Received November 22nd 2014;

Accepted November 29th 2014;

Ključne riječi: onkološko hematološki bolesnik • novosti u liječenju • palijativna mobilna skrb • edukacija

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Marica Miščanćuk, *bacc. med. techn.*, Nursing school Vrapče, Zagreb, Bolnička cesta 32, Croatia • Tel: +385-1-34 83 662 • Fax: +385-1-34 83 662 • E-mail: maricamiscancuk@gmail.com

Od 16. do 18. studenog 2014. godine u Baškoj, na otoku Krku održan je jedanaesti Tečaj trajne edukacije Onkološko-hematološkog društva Hrvatske udruge medicinskih sestara. U sadržaju tečaja održana su 22 stručna izlaganja i dvije intraaktivne radionice. Sudjelovalo je 108 sudionika iz Osijeka, Virovitice, Požege, Čakovca, Varaždina, Splita, Šibenika, Zadra, Rijeke, Pule i Zagreba.

U uvodnom izlaganju gospođa Đ. Daljevac istaknula je kako su pokretači bašćanskog turizma osmišljenim radom, bogatom glagoljaškom tradicijom, i zanosom, utjecali na razvoj mjesta sve do današnjih dana. Opisala je turističku tradiciju koja ove godine bilježi 110 obljetnicu.

Suvremena tehnologija i načini liječenja onkološko-hematoloških bolesnika svakodnevno traže od medicinskih sestara prihvaćanje novih tehnologija liječenja [1, 2]. Zato 11. Tečaj je mjesto evaluacije novih spoznaja koja su u uporabi u svakodnevnom praktičnom radu [3].

Prim dr sc I. Radman opisao je novosti u primjeni peroralne citostatske terapije, a čija je uspješnost u svezi sa stupnjem suradljivosti medicinske sestre, značajan stupanj edukacije, poznavanje smjernica opisa krajnjih ishoda terapije i nuspojava, pravovremene indikacije za dodatne postupke i pružanje emocionalne potpore, što je posebno opisala **Vesna Kralj Škoc, bacc.med. techn.**

Razvojem novih ciljanih lijekova poboljšavaju se ishodi liječenja metastatske maligne bolesti dojke koja se preinačuje u kroničnu bolest. Mehanizam je opisala **dr.med Lj Vazdar**. Subkutani lijekovi, nove poboljšane smjernice liječenja oboljelih od HR2 malignoma dojke, nova su iskustva iz prakse. Supkutana primjena monoklonskih protutijela novi su lijekovi u liječenju NHL-a, a potencijalno nude: bržu i pri-

kladniju uporabu, poboljšanu suradljivost bolesnika. Sve navedeno posebice je obrađeno u interaktivnoj radionici u kojoj su učestvovala medicinske sestre **A. Šepak, V. Kralj Škoc, R. Jakovac i S. Piškorićanac**.

T. Jovanović, bacc.med.techn opisala je nova saznanja o suportivnom liječenju onkološko-hematoloških bolesnika, uz mogućnosti za rješavanje nesuglasica u provođenju terapije. Prikazani su najznačajniji postulati prevencije mučnine i povraćanja uzrokovanih kemoterapijom kroz važeće smjernice dobre kliničke prakse.

J. Miličević i S. Piškorićanac evaluirale su probleme ranog prepoznavanja sindroma gubitka apetita i tjelesne težine te prevencije nastanka oralnog mukozitisa i ulogu koju u tome imaju medicinske sestre uz prezentaciju osobnih iskustva iz kliničke prakse.

Bolesnicima sa sindromom tumorske kaheksije preporučuje se uzimanje novih primjerenih pripravaka različitih okusa istaknula je **Maja Obrovac Glišić, dipl.ing prehrane**.

Klinička praksa s opioidima proširila je ponudu uvođenjem nove grupe centralno djelujućeg analgetika kod akutne, srednje jake i jake kronične boli. Poboljšana podnošljivost, djelotvornost kod nociceptivne i neuropatske boli, znatno smanjene nuspojave, zadovoljavajućeg je stupnja pouzdanosti, nižeg potencijala za interakcije između lijekova te razvijanja tolerancije, Sve navedene prednosti u liječenju boli opisala je **K.Kovačić, mag pharm**.

dr. med. D. Kusta opisao je smjernice za uporabu opioidnih analgetika za liječenje boli različitih etiologija. Nuspojave tijekom njihove uporabe uzrokuju i potencijalna ograničenja. Strategije rješavanja nuspojava uključuju smanjenje doze, simptomatsko liječenje, opioidnu rotaciju i promjenu

načina administracije lijeka. Najčešće nuspojave su mučnina, konstipacija, svrbež, sedacija i kognitivne promjene.

Prevenција kemoterapijom inducirane febrilne neutropenije je prioritet u sestrinskoj praksi. U trenutnoj kliničkoj praksi koriste se kratkodjelujući lijek koji je učinkovitiji i ekonomičniji te prikladniji za bolesnike, istaknule su **V. Družinić i J. Miličević.**

Propisivanje intravenske tekućine kao i drugih lijekova s adekvatnom dozom u specifičnoj indikaciji uz individualiziran pristup u skladu s pacijentovim potrebama i ciljem liječenja, trebala bi biti svakodnevna praksa istaknula je **dr. med T. Bzdilik.**

Po prvi puta mentorica **B. Prstec, bacc. med. techn i učenica Antonija Šajnović** su nam predstavile Srednju medicinsku školu Čakovec koja je provela istraživanje na temu „Empatija-intenzivan kemoterapeutik“. Svojim aktivnostima u „Ligi borbe protiv raka“ dali su svoj doprinos stručni, te zaključili da dobro educirana medicinska sestra može značajno pomoći onkološko-hematološkim pacijentima.

Kako pisati stručne i znanstvene publikacije, ... pitanje koje je iza nas. Vjerujem da smo uklonili sve nepoznanice i ostavili prostor za povećanje obima publiciranja stručnih i znanstvenih publikacija, koji će pridonijeti akademskom napredovanju medicinskih sestara zahvaljujući predavanju glave urednice Sestrinskog glasnika **V. Vičić Hudorović, mag med. techn.**

Interaktivna radionica o kritičkom promišljanju u edukaciji onkološkog bolesnika, istaknula je važnost medicinske sestre kao edukatora u planiranju i provedbi edukacije onkološko-hematološkog bolesnika. Primjenjujući složene procese mišljenja koji počinju s informacijom, a završavaju odlukom koja se bazira na holističkom i individualnom pristupu svakoj osobi. Opisnu metodu je lakše primijeniti ukoliko medicinska sestra promišlja s aspekta mislećih šešira, a kao što su istaknule voditeljice interaktivne radionice **M. Kozić, M. Miščančuk i V. Vičić, Hudorović.**

Cilj radionice je bio prikazati praktičnu primjenu metode *mislećih šešira* u edukaciji onkološkog bolesnika. Tijekom radionice sudionici su bili uključeni u tri ključna elementa kritičkog promišljanja; *razmisli, razmijeni i prezentiraj.*

Unazad nekoliko godina se sve veći broj trudnica oboljelih od raka dojke odlučuje roditi. Etički i emocionalni aspekti dodatno opterećuju trudnicu, obitelj, liječnika i medicinsku sestru. Tumor dojke je najčešće dijagnosticirana maligna bolest u trudnica i ako je njegova incidencija mala [3:10000 trudnoća]. Odgađanjem planiranja trudnoće do iza tride-

sete godine života uzrokuje povećanu učestalost nastanka tumora dojke u trudnoći. Vlastita iskustva iz kliničke prakse opisale su prim.dr sc. **P. Podolski i A. Triplat, bacc. med techn.**

Od 2012. godine kao pilot projekt Hrvatskog Zavoda za Zdravstveno Osiguranje [HZZO], osnovana su tri mobilna tima palijativne skrbi od kojih je jedan u Domu Zdravlja [DZ] Zagreb-Centar. Tim čine liječnik i medicinska sestra. Članovi Tima bila su u dvotjednom radnom posjetu na Klinici za tumore gdje su imala priliku susresti se sa bolesnicima kojima je takva pomoć potrebna, a medicinske sestre na Odjelu su imale mogućnost „predaje“ a ne „otpusta“ palijativnog bolesnika. Od 24 pacijenata koji su u dogovoru preuzeti sa Klinike za tumore od 13.1. 2014. do 28 veljače svi pacijenti su zatražili pomoć i zdravstvenu skrb od mobilnog palijativnog tima [100%]. Brojni su problemi i poteškoće koji se još moraju savladati što je jedino moguće uz velik angažman i entuzijazam svih koji su uključeni u zdravstvenu skrb kao što je opisala **Lj. Armani, mag med. techn.**

Povijesni razvoj palijativne skrbi u Istarskoj županiji započeo je prije tri godine, sa osvrtom na relevantne događaje i uvjete koji su pripomogli strukturiranju i osnivanju mobilnog palijativnog tima. **Dr med D. Brumini**, opisao je ulogu i opis rada koordinatora mobilnog palijativnog tima, te sa rezultatima rada unazad tri godine. Svakoga dana diljem Istre posjećuju do osam pacijenata. Vrijeme provedeno s pacijentom ovisi o bolesti, stanju pacijenta, ali i njegovatelja, odnosno obitelji. Bez obzira na zahtjevnost situacije i umor, sve što palijativci na kraju dana osjećaju su ispunjenost i zadovoljstvo rekli su sudionici iz Pule gdje im je sje-dište.

Poslije rasprave svakog bloka predavanja, predsjednica Onkološko-Hematološkog društva **B. Svetec** zaključila je da potreba za Tečajevima neizostavna metoda poboljšanja znanja medicinskih sestara u Onkološko-Hematološkoj specijalnosti.

Vjerujem da ćemo usprkos skromnim sredstvima za zdravstvenom zaštitom uspjeti zadržati kvalitetu i snagu te izvrsnost u pružanju zdravstvene skrbi sa uporabom recentnih spoznaja u liječenju onkološko-hematoloških bolesnika.

Literatura / References

- [1] Vičić-Hudorović V. Znanost o sestrinstvu. Sestrinski glasnik 2012;1:3-9.
- [2] Vičić-Hudorović V. Sestrinstvo temeljeno na dokazima i e-članci. Sestrinski glasnik 2011;3:87-90.
- [3] Vičić-Hudorović V. Pisanje o važnosti: medicina utemeljena na dokazima. Sestrinski glasnik 2011;1/2:5-8.